

THE COMMENTARIES OF SR FRANCIS VERE

SLAG VAN OOSTENDE (4)

Niet lang daarna overkwam de Heer van Chastillon een ongeluk: wanneer hij met kolonel Utenbruch en andere bevelhebbers op de hoogte van het hoofdwijk van Sand-hill was, werd zijn hoofd afgeslagen door een kanonkogel, juist boven de tanden. Zijn hersenen waren op kolonel Utenbruch's rechterkaak uiteengespat. Deze richting was meer dan waarschijnlijk gekomen door de zeldzame hand die meer dan eens tijdens het beleg een kogel afschoot in de muil van een geladen kanon.

Deze goede richtinggever, zo hij dit bedoeld uitvoerde, wanneer een soldaat van de stad een pas gekocht brood in de hoogte hield, schoot de bovenste helft af, waarbij de onderste helft in de handen van de soldaat bleef.

Die zei dan, gezien hij niet gewond was, dat dit een goed gericht schot was, daar het beste deel van het brood in zijn handen bleef.

Op de 19e september was de genezen generaal Vere vanuit Zeeland teruggekomen in de stad. Hij vond er 2000 Engelsen, 20 groepen Fransen, Walen, Schotten en Friezen die bij zijn afwezigheid de stad verwoegd hadden.

Na zijn aankomst nam hij direct de versterking van de stad in ogenschouw, en verenigde de zuid-en westelijke zijden om meer zekerheid te verwerven en ook meer beveiliging tegen het water van de winterse stormen.

De vijand, ziende dat de stad dag na dag sterker werd, nam een oud vers tot vrijgeleide "dolus an virtus quis in hoste requirit?": "Wie zal bij de vijand willen onderzoeken wat list is of wat moed?"

Voor dat doel keerde N. Conisby, een Engelsman die lang gediend had als kapitein van het voetvolk terug langs Frankrijk naar Engeland, waar hij zijn vrienden overtuigde met aanbevelingsbrieven aan Sir Francis Vere, om opgenomen te worden in zijn gezelschap, wat de generaal niet kon weigeren, zo een "gentleman" met aanbevelingen.

Deze verrader die zo binnen Oostende kwam, nam snel zijn taak op, en ontving iedere week brieven van de vijand. Hij werd zo op de hoogte gebracht van de gebeurtenissen in de stad. Aldus voerde hij ook de van hen gekregen instructies uit.

Om zijn brieven gemakkelijker aan de vijand te kunnen bezorgen, droeg hij die brieven in een gebroken schip- door de vijand gezonken bij het begin van het beleg-, dat op droge grond tussen de stad en het kamp lag.

Daar werden die brieven bij nacht met een kleine boot afgehaald, en beantwoord en ook beloofd.

Wanneer dit ontdekt was, had hij reeds vier man in zijn verraad betrokken, waaronder een sergeant. Die sergeant die mistevreden uit de gevangenis kwam, had Conisby ontmoet die hem wijsgemaakt had dat hij zijn bevrijder was.

Om die reden zwoer de sergeant dat hij wraak zou nemen, zelfs ten koste van zijn leven. Conisby die veronderstelde dat hij de ware man voor het ware doel gevonden had, vertelde hem dat die wraakmaatregelen binnen zijn mogelijkheden lagen, zonder zijn leven te verliezen, en met bevordering in de toekomst.

De sergeant begon naar die woorden te luisteren en scheen het advies te volgen.

Conisby deed hem de eed afleggen en gaf zichzelf bloot.

Hij vroeg om het vuur aan het munitiemagazijn te leggen; daartoe bezat hij poeder, lood en ontstekingsmiddelen.

De sergeant wilde die gemakkelijke taak op zich nemen, daar hij dikwijls in dit poedermagazijn kwam om poeder voor de soldaten te halen. Conisby stelde hem ervan op de hoogte dat er meer betrokkenen waren, en dat eens de twintig bereikt, het plan tot uitvoer zou gebracht worden.

De brand in de magazijnen zou de aandacht afleiden, en zo zou de vijand de stad invallen.

De sergeant vroeg Conisby nogmaals de zekerheid van de beloning, trok naar de generaal en vertelde het verraad van Conisby, de reden waarom Conisby naar Oostende gekomen was, enz.

Toen dit verraad gefaald had, was de enige hoop van de vijand om de stad in te nemen gelegen in het afsluiten van de haven. Zo was het onmogelijk om voedsel en wapens bij de belegerden te brengen.

Tot dat doel was de oude haven op de westzijde van de stad nutteloos geworden, en de verdediger maakte een nieuwe haven op de oostzijde van de stad. Dit zag de vijand met lede ogen aan, en zo kwamen er opnieuw schepen Oostende bevoorraden.

Niets anders bleef de vijand over dan in overrompeling, met grote mankracht, de stad in te nemen, en daarop legde hij zich nu toe, maar keren we terug in de stad.

Een Frans "gentleman" gaf geen gevolg aan het bevel van zijn sergeant, en werd, na een groot tumult, in de gevangenis gebracht. Acht dagen later veroordeelde de Raad van Oorlog hem tot de dood, maar omdat hij afkomstig was van een goed huis, drongen alle Franse kapiteins aan bij Vere om zijn leven te sparen.

Dit werd toegestaan op voorwaarde dat hij de sergeant om vergiffenis vroeg binnen de acht dagen. Dat wilde hij niet, en werd voor het executiepeleton gebracht, opgebonden aan een paal.

Wanneer hij de haakbusschutters zag, gereed om hem neer te schieten, en in doodsangst, vroeg hij de sergeant om vergiffenis, wat hij bekwam, en zo werd hij vrijgelaten.

Een voorbeeld van moed is het volgende voorval tijdens het beleg.

Een Engels gentleman van 23 jaar oud, was een arm afgeschoten door een kanon. Hij nam de afgeschoten arm op, en bracht die bij de geneesheer waar hij hem toonde met de woorden: "Bewaar die arm, die bij de maaltijden zijn vriend hielp".

Op 14 december, vroeg in de morgen deden de belegeraars een scherpe aanval op de Engelsen, dit wordt verhaald door iemand die er bij was.

Sir Francis Vere was op geweest gedurende de nacht, en nam zijn rust.

Hij hoorde het alarm en zag onmiddellijk het gevaar in.

Hij trok zijn kousen aan, met zijn zwaard in de hand en half gekleed, trok hij met de soldaten en kapitein Couldwell in de versterking.

Daar vond hij zijn eigen compagnie en streed mee tegen de piekeniers. De luitenant-colonel Proud sloeg de punten van de pieken af, en de vijand werd teruggeslagen.

Sir Francis Vere beval de soldaten om stro van de hutten te nemen en daarvan zwepen te maken die de borstwering verlichtten en zo de vijand in het licht bracht. Meteen werd dit brandend stro op hen neergeworpen, wat hen deed vluchten met het verlies van 500 manschappen die aan de voet van de versterking bleven liggen.

Dan vroeg Sir Francis Vere mij: "Boy, trek even mijn sokken op, span mijn kleren aan", en ging terug naar zijn legerplaats om de verloren rust in te halen.